

Mreža Žena Kosova

Podržava, štiti i promovise prava i interese žena i devojaka na Kosovu

DEKLARACIJA REGIONALNOG FORUMA MLADIH FEMINISTKINJA

Mi, mladih feministkinje verujemo u ravnopravnost polova i poznajemo naša prava koja su predviđena u ustavu i zakonima Kosova. Preko ove deklaracije, Mi izražavamo naše preporuke institucijama Kosova, kako bi obezbedili naša prava.

Da se sprovede kvota od 30% za uključivanje žena i muškaraca u procesima odlučivanja

Zakon o ravnopravnosti polova kaže da treba imati ravnopravne mogućnosti za učešće žena i muškaraca. To se postiže kada je učešće jednog pola u institucijama, organima i na nivoima vlasti 40%.¹

Ženama je uskraćeno pravo iz ovog zakona. Mi pozivamo za hitno sprovođenje ovog zakona, koji će stvoriti jednu osnovu za nas i druge devojke da imamo vodeće uloge u našoj državi, u budućnosti. Stoga, mi tražimo od Predsednice Republike Kosova, gđe. Atifete Jahjaga, Premijera Republike Kosova, g. Hašima Tačija i Agencije za Ravnopravnost Polova, da upotrebe svoju nadležnost kako bi izvršili pritisak za primenu zakona u pravcu obezbeđivanja prava žena za uključenje u procesima donošenja odluka.

Da se sprovede zakon o pred-univerzitetskom obrazovanju

„Kada obrazujete ženu, vi obrazujete čitavu generaciju“, kaže Brigham Young (Brigam Jang). Zakon o pred-univerzitetskom obrazovanju obavezuje roditelje da obezbede završetak obaveznog školovanja za njihovu decu.² Iako se roditeljima zakonski zabranjuje, iz naših ličnih iskustva mnoga deca, posebno devojčice, još uvek napuštaju škole zbog pritiska porodice ili kao rezultat ranih stupanja u brak. Ni dan danas nisu preduzeti koraci za primenu ovog zakona.

Mi zahtevamo od Ministarstva Obrazovanja, Nauke i Tehnologije (MONT), da preduzmu hitne mere i da se ozbiljnije tretira sprovođenje zakona. Inspektori obrazovanja trebaju da kazne roditelje koji ne obezbeđuju završetak obaveznog školovanja za njihovu decu. To bi uticalo da se svoj deci obezbedi pravo na obrazovanje.

Da se obezbedi prevoz i knjige za sve učenike obaveznog obrazovanja

Zakon za pred-univerzitetsko obrazovanje predviđa da svako dete koje živi daleko od škole ima obezbeđeni naplaćeni ili besplatni prevoz od opštine.³ I danas, zbog razloga nezaposlenosti i lošeg finansijskog stanja, iz naših iskustva postoje mnoge porodice koje nemaju mogućnosti da plate prevoz i knjige za svu decu, kako bi na taj način završili obavezno školovanje. Zbog toga, devojčicama se posebno zabranjuje pravo za obrazovanje pošto teški finansijski uslovi to ne dozvoljavaju.

Vlada je odgovorna da obezbedi da prevoz i knjige budu omogućeni za svu decu, kako bi oni bili u mogućnosti da završe pred-univerzitetsko obrazovanje, koje je i njihovo pravo. Mi tražimo od MONT-a, Ministarstva Finansije i Skupštine Republike Kosova da se usvoji jedan dovoljan budžet za pokrivanje troškova prevoza i knjiga za sve učenike. Mi smatramo da je to jedan prioritet, ne samo za obrazovanje devojaka, nego i za dugoročni razvoj Kosova.

¹ Član 3, tačka 3.1.

² Član 15, tačka 2.1

³ Član 15, tačka 5

Da se uključe psiholozi u školama

Znajući da je jedan od glavnih ciljeva Kosova članstvo u Evropskoj Uniji, MONT treba da ispuni evropske kriterijume za kvalitetno obrazovanje gde se uključuje i zaposlenje stručnog kadra, kao što su psiholozi i socijalni radnici. Kosovo je vodi, što se tiče regiona, za najveći broj učenika koji napuštaju škole⁴. Na osnovu strategije obrazovanja na Kosovu, za godine 2011-2016, psiholozi se smatraju potrebnim samo za izgradnju zaštitnih školskih mreža. Takođe, na osnovu Administrativnog Uputstva, iznetog od strane MONT-a, u 2013⁵ godini, kaže se da škola treba da ima više od 1000 učenika kako bi škola dobila jednog psihologa.

Mi smatramo da je situacija na Kosovu alarmantna. Verujemo da bi prisustvo psihologa i socijalnih radnika moglo da preventira napuštanje obrazovanja od učenika, takođe, mogli bi da pružaju savete za njih. Zbog toga, mi preporučujemo da psiholozi vrše svoje osnovne zadatke koji bi pomogli mentalnom i fizičkom razvoju učenika. Mi takođe preporučujemo da svaka škola ima svog psihologa, bez obzira na broj učenika.

Da se sprovede Kod Etike za štampani i elektronski medijum

Kosovsko novinarstvo treba imati uključene principe ravnopravnosti polova u sebi, počevši od načina kako se predstavljaju i opisuju devojke i žene u našim medijima. Ponižavajući jezik i neetičko izveštavanje nad devojka i ženama imaju negativne uticaje u poverenju široke javnosti nad medijima. Štaviše, oni ojačavaju društvene stereotipe o polnim ulogama.

Mi tražimo od Nezavisne Komisije za Medije, odgovorne za elektronske medije, i Savet Pisanih Medija, odgovornih za štampane i on-line novine, da proguraju kazne kada pisane medije i one elektronske prekrše etički kod preko neetičkog izveštavanja o devojka i ženama.

Priština, Kosovo
13, 14 Novembar 2013 god.

⁴ Ministarstvo Obrazovanja, Nauke i Tehnologije (MONT) u saradnji sa UNICEF-om, *Osnovna pismenost za žene i devojke*, Priština

⁵ Administrativno Uputstvo: Br. 26/2013, Izbor radnika za Pružanje Stručnih Usluga u Vaspitno-Obrazovnim Pred-univerzitetskim Institucijama, Član 4